

KOMITET OPIEKI NAD ZABYTKAMI KULTURY ŻYDOWSKIEJ W TARNOWIE
ROK ZAŁOŻENIA 1988
COMMITTEE FOR THE PROTECTION OF THE JEWISH HERITAGE IN TARNOW
SINCE 1988

Polska, 33-100 Tarnów, Rynek 20-21 • Tel. + 48 14 621 47 01, 14 621 21 49,
Fax + 48 14 621 21 49, e-mail: adam@muzeum.tarnow.pl • NIP 873-28-24-288
• Bank PEKAO S.A. O/Tarnów 30 1240 1910 1111 0000 0898 7484 •

28 lutego 2014

Sprawozdanie z działalności
Komitetu Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie
za rok 2013

Komitet Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie powstał w 1988 roku, jego siedzibą jest Muzeum Okręgowe w Tarnowie, Rynek 20-21. Celem Komitetu jest opieka nad zabytkami kultury żydowskiej na terenie byłej Galicji. Komitet ponadto popularyzuje wiedzę o historii i kulturze Żydów polskich, dąży do zbliżenia między Polakami i Żydami, wspiera i organizuje przedsięwzięcia badawcze i naukowe związane z kulturą i zabytkami żydowskimi w byłej Galicji. Członkowie Komitetu pracują społecznie i nie pobierają za swoją pracę wynagrodzenia.

***

Podobnie jak w latach poprzednich najważniejszym wydarzeniem kreowanym przez Komitet są coroczne (od 1996 r.) obchody Dni Pamięci Żydów Galicyjskich

*** **Galicjaner Sztetl.** W 2013 r. nawiązaliśmy do 70. rocznicy ostatecznej likwidacji tarnowskiego getta (wrzesień 1943) i tej rocznicy podporządkowano kilka zdarzeń, a cykl obchodów wydłużono na czas od czerwca do września. Do obchodów włączył się tarnowski teatr oraz kilka szkół tarnowskich. Partnerami obchodów byli Urząd Miasta Tarnowa, Miasto Bobowa i Miasto Dąbrowa Tarnowska. Ubiegłoroczny projekt był finansowany głównie z funduszy Miasta Tarnowa (6 000 zł.) oraz województwa Małopolskiego (10 000 zł.). W ramach projektu odbyły się następujące imprezy:

* 9 czerwca 2013

Bobowa. Rekonstrukcja historyczna wesela córki cadyka Bencjona Halberstama z Mojżeszem Stemplem, talmudystą z Krakowa. Wesele to odbyło się w marcu 1931 r. i było medialna sensacja tamtych czasów. Rekonstrukcja w formie spektaklu plenerowego odbyła się przy udziale tarnowskiego Teatru i uczniów szkół bobowskich, którzy byli aktorami-chasydami. Część gości przyjechała do Bobowej z Tarnowa retro pociągiem, a orszakowi weselnemu od dworca do synagogi towarzyszyli aktorzy [miejscowi mieszczanie] na koniach, goście zaś jechali w bryczkach. NA dziedzińcu synagogi odbył się ślub celebrowany przez prof. Jonathana Webbera wedle chasydzkiego ceremoniału.

*20 czerwca 2013

Zbylitowska Góra. Modlitwa na miejscu straceń Żydów tarnowskich z udziałem delegacji Żydów, młodzieży okolicznych szkół, wojska i księdza katolickiego.

*** **Koncerty**

* 8 czerwca. „Koncert pod bimą” Tarnowie w wykonaniu zespołu klezmerskiego z Ośrodka Pogranicze w Sejnach,

*19 czerwca „Koncert pod bimą” Tarnowie w wykonaniu Yale Strom (San Diego) i Peter Stan (NY),

*27 czerwca „Koncert pod bimą” Tarnowie w wykonaniu kantora Yakov Motzen (Toronto),

*29 czerwca koncert zespołu Dina z Budapesztu, Synagoga w Dąbrowie Tarnowskiej.

*** **Wystawa fotograficzna**

* „Chasydzi – Powrót” autor Wojciech Kobyłański, wystawa ukazująca Leżajsk podczas pielgrzymki chasydów do grobu cadyka Elimelecha z Leżajska.

*** **Prace przy cmentarzu**

- Kolejny rok na cmentarzu nieodpłatnie pracowali więźniowie w ramach umowy z Zakładem Karnym w Tarnowie-Mościcach. Od maja do października 2013 roku, pracowało 3 osadzonych,. Koszty związane z zatrudnieniem więźniów (odzież ochronna, narzędzia, napoje, bilety autobusowe, ubezpieczenie) pokrywa Krakowska Gmina Żydowska.

- Usuwaniem zgromadzonych przez więźniów gałęzi i innych odpadów zajmuje się, na zlecenie Muzeum odpowiednia komórka Urzędu Miasta.

- Na prośbę Komitetu sąsiadująca z cmentarzem firma ELTAR bezpłatnie obcięła kilkanaście drzew, których konary zagrażały bezpieczeństwu ogrodzenia.

- Na zlecenie rodziny Olivera Kleina z Belgii został wyremontowany zniszczony symboliczny pomnik, ustawiony przez rodzinę po wojnie. Odbyło się uroczyste spotkanie rodzinne modlitwa za pomordowanych członków rodziny.

- Na zlecenie Elizabeth Szancer Kujawski z USA (NY) została wyremontowana bardzo zniszczona kwatera rodzinna Szancerów.

*** **Inne działania**

- Utrzymano współpracę z kilkoma szkołami ponadgimnazjalnymi w Tarnowie (spotkania, wykłady, wycieczki po zabytkach żydowskich).

- We wrześniu, nawiązując do 70 rocznicy likwidacji getta zorganizowano akcję „Tu było getto”. Wzdłuż byłej granicy getta została na ulicy namalowana linia w kształcie drutu kolczastego oznaczająca terytorium zamkniętego getta (3, 5 km). 26 września utworzony został żywy łańcuch młodzieży i przechodniów, okalający teren ostatniego getta przed likwidacją (ok. 1000 m). W akcji wzięła udział grupa, ok. 90 młodzieży z Izraela. Następnie odbyło się spotkanie młodzieży polskiej i izraelskiej pod bimą, z udziałem prezydenta Tarnowa i tarnowskiego biskupa Wiesława Lechowicza.

- 6 grudnia świętowano pod bimą zapalenie drugiej świeczki. Udział w ceremonii wzięła grupa Żydów z Krakowa z prof. Jonathanem Webberem i nowym rabinem z Krakowa,

pełnomocnikiem naczelnego rabina Polski Avim Baumolem. Tarnów reprezentował prezydent miasta i biskup tarnowski Andrzej Jeż. Była też młodzież z okolicznych miasteczek: z Brzostku i Kołaczyc.

- W związku ze spektaklem tarnowskiego teatru „Zdążyć przed Panem Bogiem” (wg relacji Marka Edelmana, ostatniego dowódcy Powstania w Gettcie), wygłosiliśmy dla młodzieży oglądającej spektakl kilkanaście wykładów na temat martyrologii tarnowskich Żydów.

- Członkowie Komitetu biorą aktywny udział we wszelkich obchodach, debatach i zdarzeniach związanych z tematyką pamięci o Żydach i historią Żydów w Polsce.

- W związku z coraz liczniejszymi prośbami o informacje na temat genealogii i spraw majątkowych, które należy wyszukiwać w archiwach została zatrudniona wolontariuszka, która wykonuje ogromną pracę, poszukując informacji w archiwach Tarnowa, Krakowa i innych.

Przewodniczący
Adam Bartosz